

RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON

OTSUS

Vaidlustusaja number	209-25/296710
Otsuse kuupäev	07.10.2025
Vaidlustuskomisjoni liige	Ulvi Reimets
Vaidlustus	Ühispakkujate Advokaadibüroo WALLESS OÜ ja Ernst & Young Baltic AS-i vaidlustus Aktsiaseltsi Eesti Post riigihankes „Erikontrolli läbiviimine“ (viitenumber 296710) KPMG Baltics OÜ pakkumuse vastavaks ja edukaks tunnistamise otsustele
Menetlusosalised	Vaidlustaja, ühispakkujad Advokaadibüroo WALLESS OÜ ja Ernst & Young Baltic AS, esindaja vandeadvokaat Merit Lind-Tsoganoff Hankija, Aktsiaselts Eesti Post, esindajad vandeadvokaat Kadri Härginen ja vandeadvokaat Mario Sõrm Kolmas isik, KPMG Baltics OÜ, esindaja Andris Jegers
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS¹ § 197 lg 1 p-i 4 ja § 198 lg 3 alusel

1. Jätta ühispakkujate Advokaadibüroo WALLESS OÜ ja Ernst & Young Baltic AS-i vaidlustus rahuldamata.
2. Mõista ühispakkujatelt Advokaadibüroo WALLESS OÜ ja Ernst & Young Baltic AS-ilt Aktsiaseltsi Eesti Post kasuks välja esindajate tasu 4000 eurot käibemaksuta.
3. Jätta ühispakkujate Advokaadibüroo WALLESS OÜ ja Ernst & Young Baltic AS-i vaidlustusmenetluse kulud nende enda kanda.

EDASIKAEBAMISE KORD

Otsuse peale võib esitada kaebuse halduskohtule kümne päeva jooksul otsuse avalikult teatavaks tegemisest arvates (halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1).

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (RHS § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 20.06.2025 avaldas Aktsiaselts Eesti Post (edaspidi Hankija) riigihangete registris

¹ riigihangete seadus

lihthankemenetlusena läbi viidava riigihanke „Erikontrolli läbiviimine“ (viitenumber 296710) (edaspidi Riigihange) hanketeate.

2. 15.09.2025 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) ühispakkujate Advokaadibüroo WALLESS OÜ ja Ernst & Young Baltic AS-i (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Hankija 10.09.2025 otsustele tunnistada vastavaks ja edukaks KPMG Baltics OÜ (edaspidi ka Kolmas isik) pakkumus.

3. Vaidlustuskomisjon teatas 22.09.2025 kirjaga nr 12.2-10/209 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 25.09.2025 ja neile vastamiseks 30.09.2025.

Vaidlustuskomisjoni poolt määratud tähtpäevaks esitas täiendavad seisukohad Vaidlustaja, teiseks tähtpäevaks Hankija.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

4. Vaidlustaja, **ühispakkujad Advokaadibüroo WALLESS OÜ ja Ernst & Young Baltic AS**, põhjendab taotlusi järgmiselt.

4.1. Kolmanda isiku pakkumus ei vasta Riigihankes kehtestatud tingimustele, sest pakkumust ei ole esitanud pakkujana/ühispakkujana advokaadibüroo pidaja, kuigi Riigihankes kehtestatud tingimuste kohaselt on nõutav õigusteenuse osutamine vandeadvokaadi poolt, milleks on õigusaktidest tulenevalt kohustuslik kliendilepingu sõlmimine kliendi (Hankija) ja advokaadibüroo pidaja vahel.

4.1.1. Advokatuuriseadusest (edaspidi AdvS) tulenevalt osutab vandeadvokaat õigusteenuseid ja ta tohib seda teha ainult advokaadibüroo kaudu ning seejuures toimub õigusteenuste osutamine advokaadibüroo ja kliendi vahel selleks puhuks sõlmitud kliendilepingu alusel. Advokaadibüroo ja teenuseid osutav vandeadvokaat tagavad õigusteenuste osutamisel oma iseseisvuse ning võtavad kliendi ees ka kliendilepingust, AdvS-st, kutse-eetika normidest ning antud juhul ka äriseadustiku erikontrolli teostamise regulatsioonist tuleneva vastutuse.

Vandeadvokaadi poolt hankelepingu täitmisel osalemine vahendusettevõtja kaudu ja viimasega sõlmitavate teadmata sisuga kokkulepete alusel ei ole kooskõlas Lisa 3 Hankelepingu projekt p-ides 1.4 ja 4.1 sätestatud kohustustega tagada, et osutatav teenus on kooskõlas kõikide tegevusala reguleerivatest õigusaktidest tulenevate nõuete, standardite ja valdkondlike tavadega.

4.1.2. Vastavalt Pakkumuse esitamise ettepaneku p-le 2.1 on hankelepingu esemeks viia läbi Aktsiaseltsi Eesti Post kontserni erikontroll eesmärgiga hinnata perioodil 01.07.2020-31.05.2025 juhtorganite tegevuste ja otsuste mõju ettevõtte majandustulemustele ning finantsseisundile. Pakkumuse esitamise ettepaneku p 2.2 kohaselt on hankelepingu eseme lähteülesanne ja osutatava teenuse kirjeldus esitatud lisas 1 (edaspidi ka Lähteülesanne).

Hankija kehtestas Riigihankes tingimused, et Aktsiaseltsi Eesti Post erikontrolli peavad läbi viima vandeadvokaat ja vandeaudiitor, kusjuures mõlema osalemine erikontrolli läbiviimisel on vältimatult nõutav.

Vandeadvokaadilt nõutakse nii erikontrolli vahearuande kui lõpparuande allkirjastamist. Lähteülesande p-des 2.2.3 ja 2.2.4 sätestas Hankija, et erikontrolli vahearuanne ja erikontrolli lõpparuanne peavad mõlemad olema allkirjastatud vähemalt erikontrolli meeskonda kuuluva vandeadvokaadi poolt. Riigihankes on seega nõutud, et vandeadvokaat oleks erikontrolli läbiviijaks. Vandeadvokaadilt nõutakse vastutuse võtmist erikontrolli vahearuande ja erikontrolli lõpparuande sisu eest, sõltumata vandeaudiitori olemasolust meeskonnas.

4.1.3. Ilma kliendilepinguta ei ole vandeadvokaadil lubatud õigusteenust osutada. Samuti tuleneb AdvS § 55 lg-st 1, et isikuga (kliendiga) sõlmib kliendilepingu advokaadibüroo pidaja. Arvestades, et erikontrolli läbiviimine vandeadvokaadi poolt on õigusteenuse osutamine, tuleb sellise õigusteenuse osutamiseks sõlmida kliendileping advokaadibüroo pidaja ja isiku (kliendi) vahel, kellele õigusteenust osutatakse.

Riigihankes on kliendiks Hankija ning erikontrolli läbiviimise kohta (hanke)lepingu sõlmimine (st kliendilepingu sõlmimine õigusteenuse osutamiseks) toimub Riigihanke tulemusena ning edukaks tunnistatud pakkumuse alusel. See tähendab, et ka õigusteenuse osutamiseks vajaliku kliendilepinguni peab olema võimalik jõuda Riigihanke tulemusena ja edukaks tunnistatud pakkumuse alusel. Riigihankes ei ole õigusteenuse osutamiseks kliendilepingu sõlmimine ja seega kliendile õigusteenuse osutamine võimalik, sest Riigihankes ei ole pakkujana osalenud isikut, kellega klient (Hankija) saaks õigusteenuse osutamiseks kliendilepingu sõlmida.

4.1.4. RHAD-ist nähtub selgelt, et erikontrolli läbiviimisel tuleb täita Hankija (st Aktsiaseltsi Eesti Post) käsundit ning vandeadvokaadil tekib seega huvide konflikt. Huvide konfliktis tegutsemine on Eesti Advokatuuri aukohtu hinnangul distsiplinaarsüütegu.² Seega olukorras, kus vandeadvokaat on sõlminud kliendilepingu Kolmanda isikuga (täidab Kolmanda isiku kui teenuse tellija käsundit), ei ole tal võimalik õiguspäraselt osutada õigusteenust Hankijale kui kliendile (st Hankija käsundit), mis omakorda toob kaasa selle, et Kolmanda isiku pakkumuses erikontrolli meeskonda nimetatud vandeadvokaadil ei ole võimalik õiguspäraselt ja AdvS-ga kooskõlas erikontrolli läbiviimises osaleda.

4.2. Vastavalt Lähteülesandele hõlmab Hankija suhtes teostatav erikontroll kogu kontserni, sh tütarettevõtjad Finbite OÜ ja Picapac OÜ Eestis, tütarettevõtja SIA Omniva Lätis, tütarettevõtja UAB Omniva LT ja tema tütarettevõtja UAB Omniva LT Sorting Leedus. Samuti hõlmab erikontroll likvideeritud sidusettevõtet Post11 OÜ-d.³

Hankija sätestas vastavustingimusena nõude, et erikontrolli meeskonna kõik liikmed peavad olema sõltumatud Aktsiaseltsist Eesti Post ning tema tütar- ja sidusettevõtetest. Erikontrolli meeskonna liikmeks ei tohi olla isik, kes on erikontrollile eelnenu viie aasta jooksul konsulteerinud Aktsiaseltsi Eesti Post või tema tütar- ja sidusettevõtteid juhtimisküsimustes.⁴ Samuti pidid pakkuja meeskonna liikmed allkirjastama ja esitama Hankija poolt kehtestatud sõnastuses sõltumatuse kinnitamise vormi⁵.

² Vt näiteks Eesti Advokatuuri aukohtu 13.02.2025. a karistav otsus, millega määrati advokaadile noomitus – kokkuvõtte on kättesaadav: <https://www.advokatuur.ee/et/advokatuurist/struktuur/aukohus/aukohtu-lahendite-ulevaade/2025-2>

³ Pakkumuse esitamise ettepaneku „Lisa 1 – Lähteülesanne“.

⁴ Vt vastavustingimustes sätestatud „Nõuded pakkuja erikontrolli meeskonnale“ p 3.

⁵ Vt vastavustingimustes sätestatud „Sõltumatuse kinnitamise vorm“.

Vaidlustajal on põhjendatud kahtlus, et Kolmas isik on erikontrolli meeskonda kaasanud vandeadvokaadi Advokaadibüroost KPMG Law OÜ (edaspidi KPMG Law).

KPMG Law veebilehel on avaldatud 2021. aasta uudis, mille kohaselt reorganiseeris Hankija oma äritegevust ning eraldas KPMG Law abiga ettevõttest infoäri ja nutikate arvelahenduste teenuse tütarettevõttesse Finbite OÜ⁶. Uudises viidatakse ka, et Hankijat nõustas selles reorganiseerimise protsessis KPMG Law meeskond. Kui Kolmas isik esitas oma pakkumuses meeskonnaliikmena vandeadvokaadi, kes osales reorganiseerimise protsessis ja Finbite OÜ eraldamise nõustamises, ei vasta see vandeadvokaat meeskonnaliikme sõltumatuse nõudele.

Arvestades, et vastavustingimuste kohaselt pidi vandeadvokaadi tegevus olema spetsialiseerunud äri- ja finantsõigusele, on Vaidlustajal põhjendatud kahtlus, et Kolmanda isiku erikontrolli meeskonda kuulub vandeadvokaat K.K., sest teised pakkumuse esitamise tähtpäeva seisuga KPMG Law koosseisus tegutsenud vandeadvokaadid on advokaadibüroo veebilehe andmetel spetsialiseerunud muudele valdkondadele.⁷ Arvestades K.K. ligi 10aastast tegutsemist KPMG Law-s ning spetsialiseerumist mh restruktureerimistele, on Vaidlustajal põhjendatud kahtlus, et vandeadvokaat osales ka Hankija reorganiseerimise protsessi ja Finbite OÜ eraldamist nõustanud meeskonnas.

25.06.2025 palus huvitatud isik Hankijal selgitada, kas nad saavad õigesti aru, et sõltumatust hinnatakse erikontrolli meeskonna liikme tasandil, mitte pakkuja tasandil, ning kas pakkumuse esitamine on välistatud, kui juhtimise valdkonnas on hankijat nõustanud teised töötajad, kes erikontrolli meeskonda (mis esitatud küsimuste kohaselt võrdub 2 isikuga, s.t. nõutud vandeaudiitori ja vandeadvokaadiga) ei kuulu⁸. Hankija selgitas 01.07.2025, et eelkõige on sõltumatuse tingimus seatud konkreetsele meeskonnaliikmele, kes erikontrolli läbiviimisel osaleb, kuid soovitas siiski pakkujatel lähtuda põhimõttest, et erikontrolli tulemusi ei oleks võimalik seada kahtluse alla põhjusel, et seda on teinud isikud, kellel võib olla huvide konflikt või kahtlus erapoolikuses. Juhul, kui K.K. osales Hankija reorganiseerimisel ja Finbite OÜ eraldamise nõustamises, võib tema osalemine erikontrolli meeskonnas seada kahtluse alla erikontrolli tulemused vähemalt Finbite OÜ osas ning on laiemalt ka vastuolus nõudega, mille kohaselt peavad kõik erikontrolli teostavad isikud olema sõltumatud ning ei tohi olla nõustanud Hankijat ega tema tütar- ega sidusettevõtjat erikontrolli algatamisele eelnenud viie aasta jooksul.

4.3. Vaidlustaja on seisukohal, et Hankija ei ole pakkumuste hindamisel järginud RHAD-is sätestatud tingimusi ning Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsus ei ole põhjendatud, mistõttu on Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsus vastuolus RHS § 117 lg-ga 1.

Pakkumuste hindamiskriteeriumite kohaselt oli pakkumuse kogumaksumuse suhteline osakaal 40 punkti ja pakkumuse sisu kirjeldus 60 punkti. Vastavalt 10.09.2025 pakkujatele saadetud hindepunktide võrdlustabelile omistas Hankija kõikidele pakkumustele pakkumuse sisu kirjelduse eest maksimumpunktid (60 punkti) ning selgitas eduka pakkumuse välja sisuliselt pakkumuse maksumuse põhjal.

⁶ Vt <https://kpmglaw.ee/tehtud-tood/eesti-post> ning veebilehe väljavõte vaidlustuse lisas 1.

⁷ KPMG Law veebilehe andmetel tegutseb advokaadibüroos hetkel kokku 5 vandeadvokaati, kuid nendest 2 (S.L. ja P.P.) liitusid advokaadibürooga alles septembrist 2025 (vt [siit](#)). Seega oli 21.07.2025 hankes pakkumuse esitamise seisuga ainsaks äriõigusega tegelevaks vandeadvokaadiks K.K..

⁸ Vt hanke teabevahetuse lehel küsimus nr 980216.

Vaidlustaja hinnangul ei ole usutav, et 60%-lise osakaaluga pakkumuste hindamiskriteeriumi sisulisel rakendamisel on kõik pakkumused ühetaoliselt maksimumpunkte väärinud ilma, et hindamisel oleks Riigihankes kehtestatud metoodikast lähtuvalt tekkinud väiksematki vajadust hindepunktide andmist võrreldes Riigihankes kehtestatud hindamiskriteeriumite sedastusega täiendavalt avada.

Vastavalt Pakkumuse esitamise ettepaneku p-is 7.3.2 sätestatule pidid Hankija hankekomisjoni liikmed hindama pakutava töö sisu individuaalselt, kuid Vaidlustajale esitatud põhjendustest ei nähtu, kuidas ja milliste hankekomisjoni liikmete individuaalsete hinnangute põhjal pakkumuste hindepunktid kujunesid. Pakkumuste sisu eest antud hindepunktide kujunemine ei ole seetõttu kuidagi jälgitav ega kontrollitav. Vaidlustaja on seisukohal, et pakkumuste hindamise protokollist nähtub, et Hankija ei ole Kolmanda isiku pakkumuse hindamisel lähtunud enda kehtestatud pakkumuste hindamise metoodikast, st hindamiskomisjoni liikmed ei ole individuaalselt pakkumust hinnanud iga hindamiskriteeriumi alamkriteeriumi lõikes.

Isegi kui kõik hankekomisjoni liikmed andsid individuaalselt (koos põhjendustega) kõikidele pakkumustele sisu eest kõikides Pakkumuse esitamise ettepaneku p-is 7.3.1 sätestatud alakriteeriumites (kokku 4) igasugustegi variatsioonideta maksimumpunktid (5 punkti), ei ole usutav, et nende aritmeetiline keskmine oli 20 punkti, nagu on Hankija märkinud Vaidlustajale saadetud pakkumuste hindamise protokollides (hindepunktide põhjendustes). Maksimaalne keskmine hinne saaks olla hoopis 5.

Vaidlustajal puudub info, kuidas ja milliste RHAD-i tingimuste kohaselt oli võimalik pakkumuse sisu eest saada hindepunktide aritmeetilise keskmisena 20 punkti või millist metoodikat Hankija tegelikult rakendas.

Vaidlustaja on pakkumuste hindamise protokollides kajastatust lähtuvalt seisukohal, et Hankija ei ole hindamiskomisjoni liikmete individuaalset pakkumuste hindamist üldse läbi viinudki, vaid on kõikidele pakkumustele omistanud kollektiivselt automaatselt igas alamkategorias 5 punkti ning nelja alamkategoria eest saanud selliselt antud hindepunktide kokkuliitmise tulemusena 20 punkti. Selline hindamine ei ole aga kooskõlas Hankija poolt Pakkumuse esitamise ettepaneku p-is 7.3.2 kehtestatud hindamismetoodikaga. Eeltoodust lähtuvalt on õigusvastane ka Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsus, sest Hankija ei ole selle hindamisel järginud hankes kehtestatud metoodikat.

4.4. Vaidlustaja täiendavad seisukohad.

4.4.1. Hankija on rõhutanud Pakkumuse esitamise ettepaneku (edaspidi PEE) p-s 1.5, et RHAD osad täiendavad üksteist ja moodustavad tervikliku aluse pakkumuse koostamiseks ning ükskõik millises dokumendis märgitud nõue on pakkujaile siduv. Seega on Hankijal kohustus pakkumuse vastavuse sisulisel kontrollimisel veenduda pakkumuse vastavuses kõikide RHAD-i osaks olevate dokumentide nõuetega ning Hankija vastuses esitatud soov välistada suur osa RHAD-i nõuetest pakkumuste sisulise kontrolli teostamise skoobist on otseselt vastuolus Hankija enda kehtestatud tingimusega PEE p-s 1.5.

4.4.1.1. Kolmanda isiku pakkumuses kujundatud alltöövõtu mudeli puhul peab kliendilepingu (hankelepingu) sõlmimine õigusteenuse osutamiseks toimuma Hankija ja KPMG Law vahel hankemenetluse väliselt ja pakkumust mitte esitanud isikuga, mis on otseses vastuolus RHS

§ 8 lg 2 lausega 1.

Juba Kolmanda isiku pakkumuses valitud alltöövõtumudeli pinnalt on tuvastatav pakkumuse vastuolu RHAD-iga, mis nõuab ühelt poolt õigusteenuse osutamist vandeadvokaadi poolt ning teisalt hankelepingu alusel osutatava teenuse osutamist kooskõlas AdvS-ga, millest viimane omakorda kohustab looma kliendisuhte kooskõlas AdvS §-ga 55. Kolmanda isiku pakkumuses valitud alltöövõtumudel tekitab vandeadvokaadi puhul juba enne kliendilepingu sõlmimist ettenähtava huvide konflikti olukorra (samas asjas tekib advokaadibürool 2 kliendisuhet, 2 käsundiandjat, 2 lojaalsust: esiteks kliendisuhe KPMG Law ja Kolmanda isiku vahel ning teiseks kliendisuhe KPMG Law ja Hankija vahel).

Hankija ega Kolmanda isiku 19.09.2025 vastused ei anna alust seda seisukohta muuta. Hankija ja Kolmanda isiku vastustest nähtub hoopis, et Hankija ei ole Kolmanda isiku, KPMG Law ja Hankija vahel tekkivate erinevate õigussuhete iseloomule ja sisule ning seotud õiguslikele probleemidele ja tagajärgedele pakkumuste vastavuse kontrollimisel mingisugust tähelepanu pööranud - Hankija ei ole Kolmanda isiku pakkumust selles osas sisuliselt kontrollinud.

4.4.1.2. Hankija on pidanud ilmselgeks, et Kolmanda isiku mudelis tekib kliendisuhe Kolmanda isiku ja KPMG Law vahel (st advokaadibüroo saab käsundi erikontrolli teostamiseks ja erikontrolli aruannete allkirjastamiseks ja esitamiseks Kolmandalt isikult, mitte Hankijalt endalt), kuid ilmselgelt ei ole Hankija kontrollinud ega analüüsinud, milline on selle kokkuleppe sisu, mille alusel KPMG Law Hankija käsundit Kolmanda isiku kaudu vahendatult täitma hakkab, ning millised on sellega kaasvad tagajärjed Hankijale.

Kuna Hankija vastusest nähtub, et Hankija ei ole teadlik ei Kolmanda isiku ja KPMG Law vahelise kokkuleppe sisust ega sellest, kas üldse mingi kliendileping olemas on või kuidas mõjutab Kolmanda isiku valitud mudel RHAD-i nõuete täitmist või erikontrolli läbiviimist, ei ole Hankija järelikult Kolmanda isiku pakkumuse vastavust RHAD-ile sisuliselt üldse kontrollinudki.

Hankija on jätnud tähelepanuta ka asjaolu, et Kolmanda isiku pakkumuse alusel hankelepingu sõlmimisega sõlmib Hankija lubamatu otselepingu KPMG Law-ga.

RHAD-ist nähtub selgelt, et hankelepingu sõlmimisel Kolmanda isiku ja Hankija vahel tekib lisaks veel ka kliendisuhe Hankija ja KPMG Law vahel.

4.4.1.3. Hankija vastuse p-dest 25-27 nähtub, et Hankija peab end nõ projekt-tüüpi käsundi kontekstis siiski isikuks, kelle kasuks ja huvides hakkab KPMG Law tegutsema, st Hankija saab aru, et tema on advokaadibüroo ja selle kaudu õigusteenust osutavate vandeadvokaatide tegelikuks kliendiks. Seega tekib Hankija hinnangul nõ alltöövõtu mudeli kaudu kliendisuhe lisaks ka KPMG Law ja Hankija vahel, mis tähendab AdvS § 55 tähenduses kliendilepingu sõlmimist. Vaidlustaja nõustub Hankijaga, et kliendilepingu võib sõlmida ka suuliselt⁹ (st ilma kirjaliku kliendilepinguta), kuid see tähendabki seda, et selline kliendilepingu sõlmimine (st Hankija ja KPMG Law vahel) leiab aset isikuga, kes ei ole pakkumust esitanud.

⁹ Hankija 19.09.2025 vastuse p

24.

Õiguslikult ei ole lubatav sõlmida hankalepingut isikuga, kes pakkumust esitanud ei ole.

4.4.1.4. Erikontrolli tasu ja tasu maksmise tingimused lepivad omavahel hankalepingus kokku Kolmas isik ja Hankija, mistõttu Kolmandal isikul võib olla huvi mõjutada majanduslikult seda, kuidas ja millises ulatuses KPMG Law täidab oma käsundit Hankija ees. Arvestades Kolmanda isiku ja KPMG Law omavahelist seotust (mh on neil ühine juhatuse liige A. J., kes käesoleva hanke läbiviimise ajal kuni 09.09.2025 oli ka ainuke KPMG Law juhatuse liige), on tõenäoline, et erinevate huvide tekkimisel lähtub KPMG Law pigem Kolmanda isiku huvist kui Hankija huvidest.

4.4.2. Vaidlustaja leiab jätkuvalt, et kui Kolmanda isiku pakkumuses esitatud erikontrolli meeskonda kuulub mõni vandeadvokaat, kes osales Finbite OÜ eraldamist (Hankija strateegilise eesmärgi elluviimist) nõustanud KPMG Law meeskonnas, on see vandeadvokaat selgelt nõustanud Hankijat juhtimisküsimustes.

4.4.3. Hankija esitas 23.09.2025 Vaidlustajale kahe hindamiskomisjoni liikme (M. S. ja K. P.) individuaalsed hindamislehed.

Vastavalt Hankija Grupi hankepoliitika p-ile 4.4.2 peab Hankija hankekomisjoni (kui see moodustatakse, aga ilmselt on see Riigihanke puhul moodustatud ning see on kohustuslik ka Hankija Grupi hankepoliitika kohaselt¹⁰) olema vähemalt 3 vajalike ekspertteadmistega spetsialisti. Lisaks nõuab Hankija hankekord vajadusel asendusliikmete määramist. Kuigi Hankija ei ole esitanud hankekomisjoni moodustamise dokumenti, millelt oleks näha moodustatud hankekomisjoni liikmete arv ja nimed, on Vaidlustaja seisukohal, et ka käesoleval juhul pidi hankekomisjoni olema vähemalt 3 liiget (vajadusel kaasates asendusliikmeid). Vaidlustaja hinnangul on võimalik, et hankekomisjoni kolmas liige hindas pakkumusi teistest erinevalt, mistõttu Hankija tema individuaalseid hinnanguid Vaidlustajale ei esitanud.

Sel juhul võinuks pakkumuste hindamise tulemus olla teistsugune. Kuna hindamismetoodika kohaselt on iga hindamiskomisjoni liikme individuaalsed hindepunktid olulise mõjuga, on võimalik, et kolmas hankekomisjoni liige märkas Kolmanda isiku pakkumuse vastuolu RHAD-i ja RHS-iga ning andis pakkumustele teistsuguseid hindepunkte.

PEE p-s 7.3.1 kirjeldas Hankija, kuidas pakkumust hinnatakse. Olukorras, kus Kolmanda isiku ja KPMG Law ning Hankija omavahelised kliendisuhed on veel vaidlustusmenetluseski sisuliselt määratlemata, ei vasta Kolmanda isiku pakkumus kindlasti Hankija kriteeriumile, et „Selgelt on kirjeldatud pakkuja arusaam lähteülesandest (sh lepingu eesmärkidest, oodatavatest tulemustest ja nende elluviimiseks vajalikest tegevustest, lähtudes lähteülesande punktist 2.“.

Pakkumus, mille puhul on ignoreeritud asjaolu, et see sunnib Hankijat sõlmima Riigihanke väliselt õigusvastase otselepingu või tekitab vandeadvokaadile juba pakkumuse põhjal huvide konflikti ohu ja mis seetõttu võib diskrediteerida ka läbiviidavat erikontrolli, ei saa olla väärt maksimumpunkte isegi juhul, kui peaks leitama, et pakkumus vastab RHAD-is sätestatud tingimustele.

¹⁰ Grupi hankepoliitika p 4.4.1 – Hankekomisjon moodustatakse juhul, kui lepingu eeldatav maksumus on vähemalt 60 000 eurot (käibemaksuta). <https://www.omnivagroup.com/wp-content/uploads/2024/01/hangete-labiviimise-kord.pdf>

Lisaks on ka hankekomisjoni liikmete individuaalsetest hindamislehtedest näha, et Hankija ei ole järginud enda kehtestatud hindamismetoodikat.¹¹ Hankija nimetab seda küll vaid potentsiaalseks formaalseks puuduseks, kuid RHS-is ei ole sätet, mis lubaks Hankija kehtestatud hindamismetoodikat eirata.

5. Hankija, Aktsiaselts Eesti Post, vaidleb vaidlustusele vastu.

5.1. Kolmanda isiku pakkumus on vastav kõigele kehtestatud tingimustele

5.1.1. Hankija pole nõudnud pakkumuse esitamist üksnes ühispakkujate poolt.

Pakkumus saab teoreetiliselt olla mittevastav ainult tingimuse suhtes, mille Hankija on RHAD-s sätestanud.¹² See tähendab, et pakkumusele ei saa ette heita mittevastavust tingimusele, mida ei ole RHAD-s sätestatud.¹³ Selliseid tingimusi, nagu Vaidlustaja oma vaidlustuses kirjeldab, RHAD ette ei näe.

Seega ei ole Hankija RHAD-s esitanud selliseid vastavustingimusi, millele Vaidlustaja viitab. Hankijale ei saa ette heita sellise RHAD tingimuse järgimata jätmist, mida pole seatud.

Vaidlustaja vaidleb siinkohal kehtiva RHAD-ga, mida tulnuks vaidlustada seaduses sätestatud tähtaja jooksul enne pakkumuste esitamist. Kehtiv RHAD on järgimiseks kohustuslik.

RHS ei näe Hankijale ette võimalust keelduda pakkumusi aktsepteerimast pakkujatelt, kes esitavad pakkumuse peatöövõtja ja alltöövõtja mudelis, mitte ühispakkujatena. Hankijal on RHS-i alusel kohustus lubada ettevõtjatel pakkumus esitada mistahes nende poolt asjakohaseks peetud nõuformatsioonis.

Pakkumuse vastavaks tunnistamise otsuse vaidlustamisel ei puutu asjasse ka Vaidlustaja viited Lisa 3 Hankelepingu projekt p-dele 1.4 ja 4.1, kuivõrd tegemist on hankelepingu täitmise tingimustega, mida Hankija pakkumuse vastavuse faasis ei kontrolli ega peagi kontrollima.

Sama kohaldub ka Vaidlustaja viidatud Lisa 1 Lähteülesande p-des 2.2.3 ja 2.2.4 sätestatule, kuna need kohustused on suunatud samamoodi hankelepingu täitmise etappi, mida pakkumuse vastavuse faasis kontrollida ei saa.

Eeltoodu tähendab, et vaatamata Vaidlustaja väidetele, sai Hankija kontrollida Kolmanda isiku pakkumuse vastavust ainult tingimustele, et erikontrolli meeskonnas oleks vähemalt üks vandeadvokaat ja kontrollida sellise vandeadvokaadi varasemat kogemust ning sõltumatust erikontrolli subjektidest.

5.1.2. Hankelepingu sõlmimine Kolmanda isikuga ei riku AdvS ega ÄS-i nõudeid

5.1.2.1. Tähelepanuta tuleb jätta kõik Vaidlustaja väited sellest, millised potentsiaalsed riskikohad Kolmanda isiku ning tema alltöövõtja äritegevuses kutsenõuete alusel tõusetuvad.

¹¹ Vt ka vaidlustuse p 36-39.

¹² Vrd VaKo 230-20/223677, p 15.

¹³ VaKo 21-19/180426, p 24.

Vaidlustuskomisjoni pädevus on RHS § 185 lg 1 kohaselt piiratud RHS-i rikkumisega (*käesoleva seaduse rikkumine hankija poolt*). Vaidlustuskomisjoni pädevuses ei ole kontrollida ega tuvastada hankija otsuste või pakkujate pakkumuste vastuolu mingite muude õigusaktidega.¹⁴

5.1.2.2. Kui vaidlustuskomisjon peaks siiski leidma, et Vaidlustaja väidete sisuline hindamine RHS regulatsioonist väljuvate õigusaktide alusel on vaidlustusmenetluses võimalik, ei kaasneks nn audiitorbüroo ja advokaadibüroo pakkumusega valitud peatöövõtja-alltöövõtja mudelis kuidagi seda vastuolu, mida Vaidlustaja püüab väita.

RHAD tingimused ei piira kuidagi seda, et vandeadvokaadil poleks võimalik seda tööd teostada alltöövõtjana. Lisa 3 Hankelepingu projekti p 1.3.2 võimaldab kontrollijal alltöövõtjaid Hankija nõusolekul kaasata. Kolmas isik on juba pakkumuses teavitanud, et kaasab õigusanalüüsi puudutavas osas alltöövõtja. Advokaadibüroo osalemine hankelepingu täitmisel nähtub Kolmanda isiku pakkumusest (fail nimega 8_1_Pakkumus.pdf, slaidid 9 ning ekspertide andmetest slaididel 58, 60, 61, 74 ja 75).

5.1.2.3. Hankija ei näe ka Vaidlustaja viidatud väidetavaid probleeme kliendilepingu ja huvide konflikti küsimustes. On ilmne, et KPMG Baltics OÜ ja Advokaadibüroo KPMG Law OÜ vahel tekib kliendisuhe AdvS tähenduses. AdvS § 55 lg 4 ei kohusta käesoleval juhul pooli sõlmima ka kirjalikku kliendilepingut, kuivõrd tegemist pole kliendi esindamisega kohtuvaidluses ega ametiasutuses. Seega toimub advokaadibüroo poolt teenuse osutamine kooskõlas AdvS nõuetega, kuivõrd advokaadibürool on õigus AdvS § 40 lg 1 alusel kutsetegevusena osutada õigusnõustamise teenust.

AdvS ei määratle ära seda, kes on klient. AdvS § 55 lg 1 võimaldab kliendilepingu sõlmida isikuga, määratlemata seda, milline on lubatavate nõ klientideks kvalifitseeruvate isikute ring. Seega lubab AdvS olukorda, kus üks ettevõtja võtab teiselt ettevõtjalt teostamiseks üle laiemas käsundi, andes sellest teatud kitsama käsundi teostamiseks edasi üle advokaadibüroole. Tegemist on nõ projekt-tüüpi käsundiga, millest üksnes ühe osa teostamiseks on vajalik advokaadibüroo pädevuse rakendamine. Kuivõrd AdvS võimaldab sõlmida ka VÕS § 80 lg 1 tähenduses lepinguid kolmanda isiku kasuks, siis just sellise suhtega on Riigihanke puhul nõ peatöövõtja-alltöövõtja mudelis tegemist.

5.1.2.4. KPMG Baltics OÜ-l ei saa olla hankelepingu täitmisel selliseid huve, millega Advokaadibüroo KPMG Law OÜ satuks vastuollu. Kui KPMG Baltics OÜ teeb Advokaadibüroo KPMG Law OÜ-le ülesandeks teostada Hankija poolt tellitud õigusanalüüs, siis teostatakse see analüüs Hankija, mitte KPMG Baltics OÜ huvidest ja nõuetest lähtuvalt.

Liiatigi ei ole huvide konflikti oht ületamatu takistus. Advokatuuri eetikakoodeksi¹⁵ § 13 lg 1 näeb ette, et kliendi või klientide nõusolekul on advokaadil õigus mõlemat isikut edasi nõustada või esindada. Samas ei kohaldu ka see viidatud säte käesolevasse olukorda, kuivõrd Hankija ning KPMG Baltics OÜ huvid ei ole omavahel hankelepingu täitmisel ehk erikontrolli läbiviimisel vastuolus.

¹⁴ Vrd VaKo 251-24/283470, p 15; 215-24/282741, p 9.3.1; 12.2-9/3507, p 13; 12.2-9/2378, p 12; 125-17/188223, p 34; 80-24/275897, p 9.1.3; 40-22/241921, p 22; 189-21/239228, p 14; 122-21/232391, p 12.2.

¹⁵ Interneti kaudu kättesaadav: <https://advokatuur.ee/et/advokatuuri-teenused/advokaat-juhindub/kutseeetika/eetikakoodeks> (18.09.2025).

5.1.2.5. Vaidlustaja valitud ühispakkuja mudel on samasuguste teoreetiliste õiguslike riskidega, nagu ta väidab seda olevat nn peatöövõtja-alltöövõtja mudelil. Advokaadibüroo, kes osaleb hankelepingu täitmisel ühe ühispakkujana, vastutab RHS § 110 lg-st 4 tulenevalt Hankija ees solidaarselt. AdvS § 40 lg 1 alusel ei saa advokaadibüroo tegevus väljuda õigusnõustamise või isiku kohtus või ametiasutuses esindamisest. Niisiis, olukorras, kus advokaadibürool pole võimalik teostada audiitortegevuse seaduse alusel audiitori pädevusi, kuivõrd see on talle AdvS alusel lubamatu, siis võib samasuguse teoreetilise mõttekäigu hankelepingu sõlmimise ja täitmise õigusvastasusest püstitada nn ühispakkuja mudelis, kus ühise pakkumuse esitasid advokaadibüroo ja audiitorbüroo.

Vastuolu puudub ka ÄS §-ga 330, kuivõrd selle sätte lg 3 lubab erikontrolli teostajaks määrata audiitorid, vandeadvokaadid või advokaadiühingud. Kolmas isik on esitanud erikontrolli teostajaks nii audiitori kui ka vandeadvokaadi. Kolmanda isikuga hankelepingu sõlmimine tagab seega ÄS § 330 lg-s 3 sätestatud nõude täitmise.

5.2. Hankija on vastavustingimustes ette näinud, kuidas ta vandeadvokaadi sõltumatust kontrollib. Selle tarbeks on Hankija sätestanud, et erikontrolli meeskonna liikmed peavad esitama sõltumatuse ja konfidentsiaalsuse kinnituse deklaratsiooni vastavalt lisale 2 (sõltumatuse kinnitamise vorm). Seega on Hankija määratlenud, kuidas ta mh vandeadvokaadi sõltumatust kontrollib.

Väljakujunenud haldus- ja kohtupraktikas on tõdetud, et kui Hankija on tingimusele vastamise kontrollimiseks ette näinud teatava viisi, siis ei saa Vaidlustaja nõuda, et Hankija kontrolliks nõude täitmist mingil muul moel. Samamoodi ei saa ka vaidlust lahendav organ sekkuda Hankija kaalutusõigusesse ja leida, et Hankija valitud kontrollimise viis ei ole kohane.¹⁶

Vaidlustuskomisjon saab Kolmanda isiku pakkumustest veenduda, et kõik erikontrolli meeskonna liikmeteks esitatud isikud on kohase sõltumatuse kinnituse vormi allkirjastanud ja nõnda oma sõltumatust vastavalt RHAD-s sätestatud mehhanismile tõendanud.

Ületades oma hoolsuskohustust, on Hankija täiendavalt kontrollinud ka Kolmanda isiku esitatud vandeadvokaadi sõltumatust talle kättesaadavate andmete põhjal. Nõnda on Hankija kontrollinud, et Kolmanda isiku vandeadvokaat ei ole erikontrollile eelnenud viie aasta jooksul konsulteerinud Aktsiaseltsi Eesti Post või tema tütar- ja sidusettevõtjaid juhtimisküsimustes. Samuti pole Kolmanda isiku vandeadvokaat Hankijat nõustanud Vaidlustaja viidatud projektis, mis on tõendatud mh selle projektiga seotud arvetega (lisad 1-3).

5.3. Hankija hindas kõiki pakkumusi vastavalt hindamismetoodikale

5.3.1. Kas igale pakkumusele tuli omistada 5 keskmist hindepunkti, mis teisendusid 60-ks kogupunktiks või 20 punkti punktisummade keskmise alusel, mis samamoodi teisendusid 60-ks kogupunktiks, pakkujate paremusjärjestust kuidagi ei muudaks. Seetõttu oleks halvimal juhul tegemist Hankija otsuse põhjenduse formaalse puudusega, mis Hankija otsuse kehtetuks tunnistamist kaasa ei tooks.¹⁷

¹⁶ RKHKo 3-19-1464, p 16; 3-24-3485, p 29.

¹⁷ Vrd RKHKo 3-3-1-24-13, p 26.

5.3.2. Riigihankes esitasid kõik pakkujad väga kvaliteetsed pakkumused, mida võiks kõrgelt kvalifitseeritud ja valdkonnas professionaalsetelt pakkujatel ka eeldada. Selles, et kõik pakkujad saavad kvalitatiivsete hindamiskriteeriumite alusel maksimaalsed punktid, ei ole ka midagi ennekuulmatut.

Hindajate ülesanne on pakkumuste hindamisel kohaldada hindamismetoodikat õigesti ja objektiivselt. Kui kõigi pakkujate pakkumused vastavad võimalikus parimas ulatuses kõigile hinnatavatele tingimustele, siis ei saa hindajatele ette heita, et nad ei asunud nt kunstlikult otsima põhjuseid, miks ühe või mõne pakkuja pakkumust maksimaalsetest punktides vähemaga hinnata. Sisuliselt on tegemist analoogse olukorraga sellele, milles kõikide pakkujate suhtes tehakse positiivne otsus, kuivõrd ka sellisel juhul ei eelda RHS, et positiivset otsust peab kuidagi iseäranis põhjalikult selgitama.

Kui iga hindaja leidis, et kõik pakkumused vastavad RHAD-s sätestatud eeldustele, et saada maksimaalsed hindepunktid igas kategoorias, oleks liiast nõuda, et hindajad peaksid sellisel juhul oma kaalutlusi eriti detailselt põhjendama.

5.4. Hankija täiendavad seisukohad.

5.4.1. Vaidlustaja etteheited on üles ehitatud oletustele ja ebaõigetele tõlgendustele sellest, kuidas AdvS või ÄS ei võimalda Kolmandal isikul hankelepington nõuetekohaselt täita. See aga ei ole aga midagi sellist, mille üle saaks vaidlustusmenetluses Hankija otsuse suhtes esitatud vaidlustuse kaudu vaielda.

Kui Vaidlustaja leiab, et Hankija ja Kolmanda isiku vahel sõlmitav leping oleks ebaseaduslik otseleping, siis RHS ei näe selle üle vaidlemist samamoodi ette Hankija otsuste vaidlustamise kaudu, vaid siis kohalduks RHS § 185 lg 4 p 3.

Vaidlustaja on RHS-iga kooskõlas vaidlustanud üksnes spetsialisti sõltumatuse nõude advokaat K.K osas ja pakkumuste hindamise kontrollitavuse ja läbipaistvuse. Muus osas vaidleb Vaidlustaja selle üle, kas Kolmanda isikuga hankelepington sõlmimine oleks kooskõlas AdvS-iga.

5.4.2. Vaidlustaja on täiendavas seisukohas esitanud uue taotluse, millega nõuda Hankijalt välja ja edastada Vaidlustajale riigihanke „Erikontrolli läbiviimine“ läbiviimiseks Aktsiaseltsi Eesti Post hankekomisjoni moodustamise käskkiri või muu dokument, millelt nähtuvad hankekomisjoni liikmete arv ja komisjoni liikmete nimed.

Vaidlustaja taotlus on aga esitatud hilinenult. RHS § 191 lg 1 kohaselt peab uusi taotlusi sisaldav dokument olema vaidlustuskomisjonile laekunud hiljemalt kaks tööpäeva enne istungi toimumiseks määratud päeva või kirjalikus menetluses vaidlustuskomisjoni määratud täiendavate selgituste ja dokumentide esitamise tähtpäeva.

Vaidlustaja on oma täiendavas seisukohas asunud viitama ka uutele RHAD punktidele, millega Kolmandate isikute pakkumus pole väidetavalt kooskõlas. Nõnda viitab Vaidlustaja esmakordselt PEE p-le 7.3.1, kuid siingi on need asjaolud esitatud RHS § 191 lg 1 mõttes hilinenult ja tuleb jätta tähelepanuta.

Samamoodi on hilinenult esitatud ka Vaidlustaja väited sellest, kuidas vaidlustatud otsused on vastuolus Hankija hankekorraga. Ka need asjaolud tulnuks esitada hiljemalt kaks tööpäeva enne täiendavate seisukohtade esitamise tähtpäeva.

5.4.3. Vaidlustaja viidatud RHAD sätteid, mis väidetavalt keelavad Hankijal Kolmanda isikuga hankelepingu sõlmimise, ei ütle paraku ka seda, mida Vaidlustaja neis näha soovib.

5.4.4. Hankija väljendas vastuses vaidlustusele selgesõnaliselt, et RHS ei võimalda Hankijal Kolmanda isiku pakkumust pelgalt nõ peatöövõtu-alltöövõtu mudeli alusel tagasi lükata (vt Hankija vastuse p-d 13-15). Ka ei näe RHAD ette Hankijale kohustust pakkuja erilist pakkumuse esitamise formatsiooni kontrollida. Nii on Vaidlustaja sisuliselt välja mõelnud tingimuse ja asunud selle järgimist vaidlustusmenetluses nõudma. Hankijale pole aga Vaidlustaja väljamõeldud tingimuse järgimata jätmine etteheidetav.

5.4.5. Hankija sõlmib hankelepingu Kolmanda isikuga, kes on pakkumuse esitanud isik. Hankija ei sõlmi KPMG Law-ga eraldiseisvat hankelepingu ei otse ega kaudselt. Sellist lepingut ei saa poolte tahtevastastelt tekkida ka automaatselt seaduse alusel, sest sellist normi, mis sellise suhte automaatselt mistahes seaduse alusel tekitaks, ei ole. KPMG Law panustab Hankija ja Kolmanda isiku vahel sõlmitava hankelepingu täitmisesse Kolmanda isiku alltöövõtjana. Nii puudub ka väidetav otseleping, mida Hankija saaks õigusvastaselt sõlmida. Lisaks pole Hankija vastuses vaidlustusele kordagi möönnud, nagu tekiks suuline kliendileping Hankija ja KPMG Law vahel (vt Hankija vastuse p 24). Hankija selgitas viidatud punktis seda, et selline leping Kolmanda isiku ja KPMG Law vahel ei pea olema kirjalik. St, selgituse kontekstiks oli see, et Vaidlustaja nõudis nn audiitor- ja advokaadibüroo vahelist lepingut näha.

5.4.6. Hankija laadis riigihangete registrisse, sisedokumentidesse, üles hankekomisjoni loonud memorandum, mille juhatus kinnitas oma istungil. Sellest nähtub, et hankekomisjon oli kolmeliikmeline, kellest üks oli riigihankemenetluse läbiviimise pädevusega ning teised kaks viisid läbi pakkumuste sisuliste hindamise.

Viidatud memorandum on konfidentsiaalne, kuivõrd käsitleb informatsiooni, mida Hankija küll analüüsis hanke ettevalmistamise ajal, kuid mida Hankija Riigihanke käigus pole avaldanud (nt eeldatav maksumus).

6. Kolmas isik, **KPMG Baltics OÜ**, vaidleb vaidlustusele vastu.

6.1. Kolmas isik on esitanud andmed erikontrolli meeskonna liikmete kohta, kes vastavad Riigihanke alusdokumentides esitatud nõuetele.

Hankija on õigesti hoidunud dikteerimast pakkuja meeskonna koostöövormi. Hankija on vastavustingimustes just rõhutanud, et erikontrolli läbiviimisel on asjakohane kasutada ka teiste asjatundjate tööd. Selline lähenemine on mõistlik nii sisuliselt kui ka kooskõlas RHS-iga - mis tahes Hankija püüdlused reguleerida turuosaliste ja nende töö sisekorraldust on olemuslikult konkurentsi kitsendavad ning tööprotsessi ja vastutuse seisukohast otstarbetud ega peaks olema sellisena Hankija ülesanne või huvi reguleerida.

Riigihankes on Hankija õigesti välja toonud tema jaoks olulised nõuded ja eesmärgid, ühena neist meeskonna liikmena vandeadvokaadi kaasamise. See, kuidas pakkujad

professionaalidena neid ülesandeid täidavad ja samal ajal täidavad neile muudest seadustest potentsiaalselt laienevaid kohustusi või milline on seejuures meeskonnaliikmete sisesuhe, ei ole enam Hankija olemuslik ülesanne reguleerida ega kontrollida.

Hankija on selgelt väljendanud, et tema huvi on, et oleks komplekteeritud teatud tingimustele vastav erikontrolli meeskond. Erikontrolli meeskonna liikmed on nõuetekohaselt allkirjastanud sõltumatuse kinnitamise vormi ja kolmas isik on kinnitanud meeskonnaliikmete kasutamist hankelepingu täitmisel. Seega nõudes vandeadvokaadi kuulumist meeskonda, on Hankija juba selle nõudega enda vaates taganud, et vandeadvokaat lähtub talle seadusega pandud kohustustest.

See, kas ja millisel juhul võiks vandeadvokaat sattuda mittevastavusse advokatuuriseadusest või muust seadusest tuleneva nõudega, ei ole Hankija pädevus hinnata. Kui Hankija oleks endale võtnud ülesande kontrollida pakkuja sisesuhet ja selle vastavust kõigile õigusaktidele, siis oleks pidanud Hankija asuma teistpidi kontrollima ka seda, kuidas saab üks advokaadibüroo üldse esitada ühispakkumist riigihankes, kus hankelepingu esemeks on muu hulgas ka näiteks vandeaudiitori töö.

Nimelt sätestab RHS § 110 lg 4, et ühispakkujate ühise pakkumuse esitamisel loetakse, et hankelepingu täitmise eest vastutavad ühispakkujad solidaarselt. Samas sätestab advokatuuriseaduse § 53 lg 1, et advokaadiühingul ei või olla teist tegevusala peale õigusteenuse osutamise. Ehk kui Hankija oleks mingil põhjusel pidanud vajalikuks asuda reguleerima pakkujate koostöövormi ja muudest eriseadustest tulenevaid valdkonnapõhiseid kohustusi, siis oleks Hankija muu hulgas pidanud asuma hindama seda, kas advokaadibüroo saab üldse esitada ühispakkumust, kuivõrd see tähendaks solidaarvastutust ka teenuste eest, mis ei ole õigusteenuseks (käesoleval juhul nt vandeaudiitori teenus).

Advokaadibüroo pidaja poolt pakkumuse allkirjastamine ühispakkujana ei ole Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamise eelduseks. Eelduseks on nõuetekohase meeskonna komplekteerimine, mida Kolmas isik on teinud ja mille olemasolu Hankijale kinnitanud. Seetõttu on Hankija Kolmanda isiku pakkumuse õigesti vastavaks tunnistanud.

6.2. Kolmas isik on pakkumuses kinnitanud oma meeskonna nõuetele vastavust, muu hulgas on meeskonnaliikmed täitnud ka sõltumatuse kinnitamise vormi.

Advokaadibüroo KPMG Law OÜ on Hankijale tehtud tööde eest esitanud arved koos spetsifikatsioonidega, kus on eraldi välja toodud tööd teinud advokaadid. Need arved on esitatud Hankijale ehk Hankijal on ülevaade, millised advokaadid on olnud kaasatud töösse. Ükski arvetel toodud advokaatidest ei tööta täna enam ei Advokaadibüroo KPMG Law OÜ-s ega ka KPMG Baltics OÜ-s. Järelikult - mis tahes kahtlust advokaadist meeskonnaliikme sõltumatuses olla ei saa.

6.3. Kolmas isik peab asjakohatuks Vaidlustaja spekulatsiooni selle kohta, justkui oleks Hankija omistanud kõigile pakkumustele automaatselt maksimumpunktid, hoolimata pakkumuse tegelikust sisust, et vältida võimalikke vaidlusi hindepunktide üle.

Kui Hankijal oleks olnud selline eesmärk, siis oleks Hankijal olnud palju lihtsam üldse selline hindamiskriteerium ära jätta: see oleks vähendanud nii alusdokumentide kui ka otsuse vaidlustamise riski palju efektiivsemalt. Ehk ei ole eluliselt usutav ja mõistlik, et Hankija nägi

vaeva hindamiskriteeriumi, hindamise metoodika, hindamiskomisjoni koostamise, hindamiseks, hindamise tulemuste vormistamiseks jne kõigest selleks, et kõigile osalistele automaatselt maksimumpunktid anda.

Kui Vaidlustaja tegelik väide on selles, et Hankija on seadnud liiga leebed hindamispunktide kriteeriumid, siis hindamiskriteeriumid olid alusdokumentides avaldatud ja sellisena olid vaidlustatavad või teabevahetuse raames pakkuja poolt kommenteeritavad enne pakkumiste esitamise tähtaega. Pärast pakkumiste esitamise tähtaega alusdokumentide nõuete üle aga enam vaidlust olla ei saa.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

7. Kolmanda isiku KPMG Baltics OÜ pakkumuse vastavaks tunnistamise otsuse õiguspärasus

7.1 Hankija on tunnistanud Kolmanda isiku pakkumuse RHS § 114 lg 1 alusel vastavaks kõikidele Riigihanke alusdokumentide (edaspidi RHAD) tingimustele (Aktsiaseltsi Eesti Posti juhatuse 10.09.2025 protokoll number 1.1/00154).

Vaidlustaja väitel on Kolmanda isiku pakkumus mittevastav ja see oleks tulnud tagasi lükata, sest:

- 1) pakkumust ei ole esitanud pakkujana/ühispakkujana advokaadibüroo pidaja, kuigi Riigihankes kehtestatud tingimuste kohaselt on nõutav õigusteenuse osutamine vandeadvokaadi poolt ja selleks on õigusaktidest tulenevalt kohustuslik kliendilepingu sõlmimine kliendi (Hankija) ja advokaadibüroo pidaja vahel;
- 2) vandeadvokaadi poolt hankelepingu täitmisel osalemine vahendusettevõtja kaudu ja viimasega sõlmitavate teadmata sisuga kokkulepete alusel ei ole kooskõlas Lisa 3 Hankelepingu projekt p-ides 1.4 ja 4.1 sätestatud kohustustega tagada, et osutatav teenus on kooskõlas kõikide tegevusala reguleerivatest õigusaktidest tulenevate nõuete, standardite ja valdkondlike tavade. Vandeadvokaat ei kuulu mitte lihtsalt erikontrolli meeskonda, vaid vandeadvokaadilt nõutakse nii erikontrolli vahearuande kui lõpparuande allkirjastamist (Lisa 1 Lähteülesanne p-id 2.2.3 ja 2.2.4). RHAD-st nähtub selgelt, et erikontrolli läbiviimisel tuleb täita Hankija (st Aktsiaseltsi Eesti Post) käsundit ning vandeadvokaadil tekib seega huvide konflikt;
- 3) Vaidlustajal on kahtlus, et Kolmanda isiku pakkumuse puhul ei ole täidetud RHAD-s sätestatud meeskonna liikmete sõltumatuse nõue kaasatud vandeadvokaatide osas.

7.2. RHS § 114 lg 1 kohaselt kontrollib hankija pakkumuste vastavust riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele ning teeb põhjendatud kirjaliku otsuse pakkumuste vastavaks tunnistamise või tagasilükkamise kohta.

Vaidlustuskomisjon leiab, et kui pakkumus vastab kõikidele riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele (pakkumuses ei esine mistahes kõrvalekaldeid esitatud tingimustest), ei pea hankija pakkumuse vastavaks tunnistamise otsust eriliselt põhjendama. Küll aga on hankijal otsuse põhjendamise kohustus, kui pakkumus on tunnistatud vastavaks kaalutusotsusega RHS § 114 lg 2 teise lause alusel: hankija võib tunnistada pakkumuse vastavaks, kui selles ei esine sisulisi kõrvalekaldeid riigihanke alusdokumentides nimetatud tingimustest. Sellisel juhul peavad pakkumuse vastavaks tunnistamise otsusest olema kontrollitavad hankija põhjendused, miks peab hankija kõrvalekaldeid pakkumuses mittedisulisteks.

Käesoleval juhul ei nähtu otsusest, et Hankija oleks Kolmanda isiku pakkumuses tuvastanud mistahes kõrvalekaldeid RHAD tingimustest. Seega RHS § 114 lg 1 mõttes on Hankija asunud otsuses seisukohale, et Kolmanda isiku pakkumus vastab kõikidele RHAD tingimustele (puudusi selles ei esine). Alles siis, kui Kolmanda isiku pakkumuses esineb Vaidlustaja väidetud sisuline mittevastavus RHAD-le, on Hankija otsus Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamise kohta motiveerimata ja vastuolus RHS § 114 lg-ga 1.

7.3. Vaidlustuskomisjon tuvastas Kolmanda isiku pakkumusest, et meeskonda on esitatud kaks vandeadvokaati („Vastavustingimused“ osas NÕUDED PAKKUJA ERIKONTROLI MEESKONNALE on nõutud, et *pakkuja peab erikontrolli läbiviimiseks komplekteerima meeskonna, mis on vähemalt kaheliikmeline ja koosneb vandeadvokaadist ning vandeaudiitorist.*)

Õige on Vaidlustaja väide, et Lisa 1 Lähteülesanne p-is 2.1 on Hankija loetlenud erikontrolli meeskonna ülesanded, mis oma sisult on õigusteenused.

Lisa 1 Lähteülesanne p-dest 2.2.3 ja 2.2.4 tuleneb, et:

- 1) erikontrolli vahearuanne peab olema töövõtja poolt tellijale esitatud ja allkirjastatud vähemalt erikontrolli meeskonda kuuluva vandeadvokaadi poolt 3 kuu jooksul hanke alusel sõlmitud erikontrolli läbiviimise lepingu sõlmimisest;
- 2) lõpparuanne peab olema tellijale esitatud ja allkirjastatud vähemalt erikontrolli meeskonda kuuluva vandeadvokaadi poolt hiljemalt 6 kuu jooksul peale lepingu allkirjastamist.

Vaidlusaluseks küsimuseks on see, kas olukorras, pakkuja Kolmas isik, kes on oma pakkumuses andnud teada meeskonda kuuluvad vandeadvokaadid, kuid kes ei ole ise advokaadibüroo pidaja, saab Hankijale osutada Lisa 1 Lähteülesandest tulenevaid teenuseid.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et RHS-ist ega ka Riigihanke alusdokumentidest ei tulene nõudeid/tingimusi, mis keelaks Kolmandal isikul kasutada sõlmitava hankelepingu täitmisel Advokaadibüroo KPMG Law OÜ-d.

7.4. Vaidlustuskomisjonile on 29.09.2025 esitatud kahe Advokaadibüroo KPMG Law OÜ juhatuse liikme ja Kolmanda isiku juhatuse liikme järgmine kinnitus: „*KPMG Baltics OÜ ja KPMG Law Advokaadibüroo OÜ kinnitavad käesolevaga, et nende vahel on sõlmitud suuline kokkulepe riigihankes „Erikontrolli läbiviimine“ (viitenumber 296710) muu hulgas ühiselt pakkumuse ettevalmistamiseks, KPMG Baltics OÜ poolt pakkumuse esitamiseks kaasates pakkumisse meeskonnaliikmetena KPMG Law Advokaadibüroo OÜ vandeadvokaadid ja pakkumuse edukaks tunnistamise korral koostööks selliselt, et pakkumuses nimetatud vandeadvokaadid osalevad riigihankelepingu täitmisel, täites hankelepingust ja pakkumusest tulenevaid vandeadvokaadist liikme ülesandeid ja muid lepingust tulenevaid olemuslikke vandeadvokaadile laienevaid ülesandeid vastavalt hankelepingule.*“

12.09.2025 on Hankija pöördunud Kolmanda isiku poole järgmiselt (sõnumi ID 1006575): „*Hanke lähteülesande p 2.2. nõue on, et erikontrolli aruande allkirjastab vandeadvokaat. Palume pakkujal täpsustada, kuidas toimub hanke esemeks oleva lõpparuande allkirjastamine vandeaudiitori poolt advokatuuriseaduse § 40 määratletud õigusteenuse ja § 55 defineeritud kliendilepingu mõistes, kui pakkumuse esitajaks on audiitorbüroo KPMG Baltics OÜ (pakkuja on esitatud pakkumuse koosseisus meeskonnaliikmetena Advokaadibüroo KPMG Law*

vandeadvokaadid, kuid pakkumus ei ole esitatud KPMG Baltics OÜ ja Advokaadibüroo KPMG Law ühispakkumusena)? Samuti palume täpsustada hankija kvalifitseerimistingimuse nõuet kutsekindlustuse tõendamise kohta vandeadvokaadi teenuse osas (advokatuuriseaduse § 48).“

Kolmas isik on 15.09.2025 vastanud järgmiselt: „Kinnitame, et pakkumuse raames esitatud meeskonnaliikmed osalevad töös ja sellisena allkirjastatakse töö nõuetekohaselt advokaadi poolt. Advokaadid osalevad pakkuja meeskonnaliikmetena. Advokaadibüroo KPMG Law OÜ on KPMG Baltics OÜ (KPMG Eesti) sidusettevõte, mida KPMG Baltics OÜ kontrollib lepingu alusel. Lisaks mainitud äriühingutele kuulub kontserni KPMG Oy Ab (KPMG Soome), mis on KPMG Baltics OÜ emaettevõte. KPMG Eesti (sh KPMG Baltics OÜ, KPMG Raamatupidamisteenused OÜ ja Advokaadibüroo KPMG Law OÜ) ning KPMG Soome moodustavad ühiselt KPMG FIN-EST kontserni. Kontsernisiseselt kokku lepitud siduvatest põhimõtetest lähtuvalt ei ole meil omavahel ressursi kaasamiseks ning jagamiseks vaja eraldiseisvat allhankija lepingut sõlmida, oleme üks kontsern. KPMG Baltics OÜ ja Advokaadibüroo KPMG Law OÜ toimetavad äriliselt ühiselt ning seadustest tulenevad kutsestandardi- ja konfidentsiaalsusnõuded on lepinguliselt tagatud. Seetõttu ei ole Advokaadibürood KPMG Law OÜ kajastatud eraldiseisva osalejana. Pakkumuse esitamine ühispakkumusena või mitte ei muuda meie hinnangul pakkumuse sisu ja seda eriti hankija vaates. Oleme sarnastel hangetel edukalt osalenud palju kordi ja igati valmis hankija soovi korral selgitama/arutama hankija küsimuse tagamaid ja soovi korral ka kliendilepingu vormistamist hankija vajadustele vastavalt, kui peate seda vajalikuks. Mis puudutab kutsekindlustust, siis Advokaadibürool KPMG Law OÜ, nagu kõigil teistelgi advokaadibüroodel, eksisteerib seadusest tulenevalt kutsekindlustus, mille kehtiv poliis tuleb esitada Advokatuurile. KPMG Baltics OÜ kohta oleme pakkumuses esitanud audiitortegevusest tuleneva kutsekindlustuspoliisi. Lisaks nimetatutele on nii KPMG Baltics OÜ kui Advokaadibüroo KPMG Law OÜ kaetud KPMG võrgustiku vastutuskindlustusega, mis katab kõigi KPMG kaubamärgi all tegutsevate isikute vastutust. Oleme valmis hankija soovi korral esitama täiendavat infot.“

Kuigi Kolmas isik on Hankijale selgitanud, et kontsernisiseselt ei ole vaja eraldiseisvat allhankija lepingut sõlmida, tekib sõlmitava hankelepingu täitmisel Kolmanda isiku ja teenuse osutamisel osaleva Advokaadibüroo KPMG Law OÜ vahel peatöövõtja ja alltöövõtja vahetõttu. Eelkõige seetõttu, et Hankija on Riigihanke alusdokumentides nõudnud vandeadvokaadi kaasamist, aga käesoleval juhul on võimalik seda teha vaid siis, kui Advokaadibüroo KPMG Law OÜ on alltöövõtjaks, sest kaasatud vandeadvokaadid saavad teenust osutada üksnes advokaadibüroo, mitte Kolmanda isiku kaudu.

Mitte ühestki Riigihanke alusdokumendist ega vaidlustusmenetluses Hankija ja Kolmanda isiku selgitustest ei nähtu soov sõlmida otselepingut Hankija ja Advokaadibüroo KPMG Law OÜ vahel.

Lisa 3 Hankelepingu projekti p-ides 1.4 ja 4.1 on sätestatud kontrollija kohustus tagada, et osutatav teenus on kooskõlas kõikide tegevusala reguleerivatest õigusaktidest tulenevate nõuete, standardite ja valdkondlike tavadega. Seda, kas Advokaadibüroo KPMG Law OÜ ja tema poolt alltöövõtjana Riigihanke alusdokumentides ette nähtud korras teenuse osutamine on kooskõlas advokatuuriseadusega, ei ole pädev hindama ei Hankija ega ka vaidlustuskomisjon.

7.4. 03.06.2025 otsusega on Regionaal- ja Põllumajandusministeerium loonud 4-liikmelise erikontrolli komisjoni (edaspidi Komisjon).

Lisa 3 Hankelepingu projekt p-i 1.3.2. kohaselt *kontrollija on teenuse osutamisel sõltumatu ning kohustub rakendama lepingu kehtivusaja vältel vajalikke ning kohaseid meetmeid sõltumatuse tagamiseks. Muuseas:*

[---]

1.3.2. ei kasuta kontrollija teenuse osutamiseks alltöövõtjaid ilma seda eelnevalt kliendi ning komisjoniga kooskõlastamata;

Seega tellitava teenuse osutamiseks võib kasutada kooskõlastatult Komisjoniga alltöövõtjaid.

Hankija ei olnud Riigihanke alusdokumentides nõudnud alltöövõtjate nimetamist pakkumuses, alltöövõtjate kooskõlastamine ja kasutamine on hankelepingu täitmise küsimused.

Kolmanda isiku pakkumuse vastavus Riigihanke alusdokumentides sätestatud tingimustele ei sõltu sellest, et Kolmas isik polnud sõlminud enne pakkumuse esitamist Advokaadibüroo KPMG Law OÜ-ga kirjalikku lepingut ega ka sellest, et Hankija küsis Kolmandalt isikult selgitusi 12.09.2025, st peale Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamise otsust. Riigikohus on 04.11.2020 otsuse 3-20-924 p-is 17 nõustunud sellega, et *hankija võib pakkumuse maksumuse põhjendatust kontrollida ka pärast pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse tegemist. [---] Kolleegiumi hinnangul on mõistlik ja menetlusökonoomia põhimõttega kooskõlas, kui hankija saab ise oma võimaliku vea parandada ega pea ootama vaidlustusmenetluse lõppu. Kui hankija oleks pakkumuse maksumuse täiendava kontrolli tulemusena jõudnud järeldusele, et kolmanda isiku pakkumuse maksumus on põhjendamatult madal, ei oleks kaebaja vaidlustust vaja lahendada.*

Vaidlustuskomisjon ei pea õigusaktidega vastuolus olevaks ka seda, kui hankija pöördub pakkuja poole pärast pakkumuse vastavaks ja edukaks tunnistamist ning palub selgitada teatud asjaolusid (selleks, et hankija saaks olla veendunud, et tema juba vastu võetud otsused on õiged).

7.5. Vaidlustaja leiab, et Kolmanda isiku pakkumus ei vasta Lisa 1 Lähteülesanne p-idele 2.1., 2.2.3 ja 2.2.4., Lisa 3 Hankelepingu projekt p-idele 1.4. ja 4.1.

Lisa 1 Lähteülesanne p-is 2.1 on loetelu sellest, mida erikontrolli käigus tuleb kontrollida perioodil 01.07.2020 – 31.05.2025.

Lisa 1 Lähteülesanne p-ides 2.2.3. ja 2.2.4 on ette nähtud erikontrolli vahearuande ja lõpparuande esitamine ning nende allkirjastamine vähemalt erikontrolli meeskonda kuuluva vandeadvokaadi poolt.

Lisa 3 Hankelepingu projekt p-i 1.4. kohaselt *lisaks punktis 1.3. sätestatule kohustub kontrollija teenuse osutamisel lähtuma oma tegevusvaldkonda/tegevusvaldkondi reguleerivatest õigusaktidest, kohalduvatest standarditest ning valdkondlikust heast tavast.*

Lisa 3 Hankelepingu projekt p-i 4.1. kohaselt *kontrollija garanteerib, et tema poolt osutatud teenus ning selle tulemusel valminud aruanded on koostatud järgides kõiki seadusest*

tulenevaid nõudeid, kohalduvaid standardeid ning valdkondlikku hea tava. Teenuses või aruannetes sisalduvate puuduste eest vastutab kontrollija võlaõigusseaduses sätestatud juhtudel ning ulatuses.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et põhjendus, et Advokaadibüroo KPMG Law OÜ ei ole ühispakkujaks, ei ole aluseks pidada Kolmanda isiku pakkumust neile viidatud RHAD tingimustele vastuolus olevaks.

7.6. Vaidlustajal on kahtlus, et Kolmanda isiku meeskonda kaasatud vandeadvokaadid (või üks neist) osales Hankija nõustamises projektis, millega eraldati Hankijast infoäri ja nutikate arvelahenduste teenus OÜ-sse Finbite.

Vastavustingimused osas NÕUDED PAKKUJA ERIKONTROLI MEESKONNALE p-is 3 on toodud järgmine nõue: *Erikontrolli meeskonna kõik liikmed peavad olema sõltumatud AS-ist Eesti Post ja tema tütar-ja sidusettevõtetest. Erikontrolli meeskonna liikmeks ei tohi olla isik, kes on erikontrollile eelnenud viie aasta jooksul konsulteerinud AS-i Eesti Post või tema tütar- ja juhtimisküsimustes. Erikontrolli meeskonna liikmed peavad hoidma oma kohustuste täitmise käigus saadud informatsiooni konfidentsiaalsena.*

Erikontrolli meeskonna liikmed võivad erikontrolli läbiviimisel kasutada teiste asjatundjate tööd, järgides seejuures vastavaid standardeid.

Pakkuja esitab digitaalselt allkirjastatud erikontrolli meeskonna liikmete sõltumatuse ja konfidentsiaalsuse kinnituse deklaratsiooni vastavalt lisale 2 (sõltumatuse kinnitamise vorm)

Vaidlustuskomisjon tuvastas Kolmanda isiku pakkumusest, et Kolmanda isiku meeskonda kaasatud kaks vandeadvokaati on allkirjastanud Lisa 2 SÕLTUMATUSE KINNITAMISE VORM (perioodi 07.2020 kuni 07.2025 kohta).

Hankija 19.09.2025 esitatud kolmelt arvelt (Advokaadibüroo KPMG Law OÜ arved Aktsiaseltsile Eesti Post 26.11.2020, 29.12.2020 ja 11.02.2021) nähtub, et tegemist on infoäri eraldamise nõustamisega. Nendel arvetel ei ole nõustajatena nimetatud Kolmanda isiku meeskonda kaasatud vandeadvokaate.

Ringkonnakohus on 06.11.2018 otsuse 3-18-1011 p-is 8 (Riigikohus ei võtnud 11.12.2018 kassatsioonkaebust menetlusse) leidnud, et *olukorras, kus pakkujad olid esitanud nõuetekohased andmed lisa 2 vormil 3 ning pakkujate tehingupartneritelt saadud kinnituskirjad näitasid nende andmete õigsust, ei pidanud hankija hakkama koguma täiendavaid tõendeid, et omakorda kontrollida kinnituskirjade paikapidavust. Taoline kontroll ei ole hankemenetluses tavapärane. Hankija küsib täiendavat teavet põhjendatud kahtluse korral, mida seekord ei esinenud. Sama otsuse p-is 9 on kohus leidnud, et taoline täiendav kontroll on kohtumenetluses põhjendatud vaid juhul, kui kohus leiab, et hankijal pidi tekkima kahtlus lisa 2 vormi 3 andmete ning kinnituskirjade õigsuses.*

Käesoleval juhul on Kolmas isik RHAD-s nõutud dokumendi pakkumuses esitanud ja Hankija ise pidi olema teadlik sellest, kes talle nõustamisteenust infoäri ja nutikate arvelahenduste teenuse OÜ-sse Finbite eraldamisel osutasid, mistõttu ei saa tekkida küsimust põhjendatud kahtlusest.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Hankija ei teinud viga, kui luges piisavaks Kolmanda isiku pakkumuses esitatud kinnitused.

7.7. Eeltoodud põhjustel on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankija otsus, millega tunnistati Kolmanda isiku pakkumus vastavaks on kooskõlas RHS § 114 lg-ga 1 ning alused selle kehtetuks tunnistamiseks puuduvad.

8. Kolmanda isiku KPMG Baltics OÜ pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse õiguspärasus

8.1. Hankija on tunnistanud Kolmanda isiku pakkumuse RHS § 117 lg 1 alusel edukaks, *kuna sellele omistati hindamise käigus enim väärtuspunkte ning see on majanduslikult soodsaim pakkumus* (Aktiiseltsi Eesti Posti juhatuse 10.09.2025 protokoll number 1.1/00154).

Vaidlustaja on selle otsuse vaidlustanud, sest:

- 1) Hankija ei ole pakkumuste hindamisel järginud RHAD-s sätestatud tingimusi ning Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsus ei ole põhjendatud;
- 2) ei ole usutav, et 60%-lise osakaaluga pakkumuste hindamiskriteeriumi sisulisel rakendamisel on kõik pakkumused ühetaoliselt maksimumpunkte väärinud;
- 3) hindamiskomisjoni liikmed ei ole individuaalselt pakkumust hinnanud iga hindamiskriteeriumi alamkriteeriumi lõikes;
- 4) arusaamatuks jääb, millist metoodikat Hankija rakendas;
- 5) Hankija Grupi hankepoliitika p-i 4.4.2 järgi peab Hankija hankekomisjonis olema vähemalt kolm vajalike ekspertteadmistega spetsialisti (on võimalik, et hankekomisjoni kolmas liige hindas pakkumusi teistest erinevalt, mistõttu Hankija tema individuaalseid hinnanguid Vaidlustajale ei esitanud);
- 6) olukorras, kus Kolmanda isiku ja Advokaadibüroo KPMG Law OÜ ning Hankija omavahelised kliendisuhted on veel vaidlustusmenetluseski sisuliselt määratlemata, ei vasta Kolmanda isiku pakkumus kindlasti Hankija kriteeriumile, et *Selgelt on kirjeldatud pakkuja arusaam lähteülesandest (sh lepingu eesmärkidest, oodatavatest tulemustest ja nende elluviimiseks vajalikest tegevustest, lähtudes lähteülesande punktist 2.*

8.2. Pakkumuste hindamise alused on toodud Pakkumuse esitamise ettepaneku p-is 7:

7.1. Hankija hindab pakkumusi 100-väärtuspunkti süsteemis. Edukaks tunnistatakse üks majanduslikult soodsaim pakkumus riigihanke alusdokumentides (hindamismetoodikas) toodud hindamiskriteeriumide alusel. Pakkumuste hindamisel tuleb arvestada nii kvaliteedikriteeriumi (väärtuspunktide osakaal 60) kui ka pakkumuse maksumusega (väärtuspunktide osakaal 40).

*7.2. Pakkumuse kogumaksumusele antakse hindepunkte järgmiselt: madalaima maksumusega pakkumusele antakse maksimaalne punktide arv – 40 väärtuspunkti. Teised pakkumused saavad punkte arvutades valemiga: "osakaal" - ("pakkumuse väärtus" - madalaim väärtus) / "suurim väärtus" * "osakaal".*

7.3. Pakkumuse sisu kirjelduse (60 väärtuspunkti) osas arvestab hankija pakutavat lisandväärtust lisaks lähteülesande punktis 2 toodule, pakkumuse vastavust ülesande püstitusele ning teostatavust (s.h projektiplaani realistlikkus).

*Maksimaalsed väärtuspunktid saab pakkumus, kelle lahendus sobib kõige paremini hankija esitatud nõuetega, on teostatav ja otstarbekas ning tagab parima lõpptulemuse. Teised pakkumused saavad punkte proportsionaalselt vähem ja arvutatakse valemiga: "pakkumuse väärtus" / "suurim väärtus" * "osakaal".*

7.3.1. Pakkumuse sisu hinnatakse järgnevalt:

Pakkuja arusaam lähteülesandest sh pakutav lisandväärtus. Projektiplaani elluviimise realistlikkus. Selgelt on kirjeldatud pakkuja arusaam lähteülesandest (sh lepingu eesmärkidest, oodatavatest tulemustest ja nende elluviimiseks vajalikest tegevustest, lähtudes lähteülesande punktist 2).

Pakkuja metoodika ja lähenemisviis on piisav, et tagada teenuse kvaliteet ning eesmärkide saavutamine. Selgelt ja põhjalikult on kirjeldatud töömetoodika ning planeeritavad tegevused. Esitatud on täiendavad asjakohased küsimused lisaks hankija toodule ning need on hankelepingu täitmiseks sobivad ja üheselt arusaadavad.

Projektiplaanis on tööetappide lõikes välja toodud tööde loetelu koos tähtaegade, tulemite ja ressursi kasutusega. Projektiplaani peab võimaldama hinnata erikontrolli tegevusi, sh kogumahtu töötundides. Projektiplaani arvestab võimalike riskide ilmnemisega ja võimaldab oodatavaid tulemusi õigeaegselt saavutada. Pakutavad organisatoorsed meetmed (sh töökorraldus ja ressursi jaotus) on selgelt kirjeldatud ja on piisavad, et tagada teenuste kvaliteet, tähtaegadest kinnipidamine ning eesmärkide saavutamine.

Pakutava töö sisu hinnatakse komisjoni liikmete poolt individuaalselt järgmise punktiskaala ja kriteeriumite alusel:

Kriteerium	Hindajate hinnang „1“	Hindajate hinnang „3“	Hindajate hinnang „5“
1. sisu kirjeldus ja metoodiline lähenemine, ülevaade erinevate tegevuste sisust ja elluviimisest	Ei ole piisavalt põhjalikult lahti kirjutatud, vastab alla keskmise hankija ootustele.	Rahuldaval viisil lahti kirjutatud, vastab keskmiselt hankija ootustele.	Põhjalikult lahti kirjutatud, vastab täielikult hankija ootustele.
2. projektiplaani	Ei ole põhjalikult lahti kirjutatud ega läbimõeldud.	Rahuldaval viisil lahti kirjutatud.	Põhjalikult lahti kirjutatud
3. arvestab lähteülesande punktis 2 toodud nõuetega	Ei ole arvestatud.	Ei selgu, et oleks arvestanud kõikide nõuetega.	Jah, arvestatud on kõikide nõuetega.
4. Pakkuja pakutav lisandväärtus	Ei ole arvestatud.	Jah, on esitanud täiendavad küsimused, kuid need ei aita kaasa eesmärgi saavutamisele.	Jah, esitatud on täiendavad asjakohased küsimused lisaks hankija toodule ning need on hankelepingu täitmiseks sobivad ja üheselt arusaadavad.

7.3.2. *Pakkumuse sisu väärtuspunktid saadakse järgmise arvutuskäigu alusel:*

Hankekomisjoni liikmete poolt individuaalselt leitakse lähteülesande, metoodika sh pakutava lisandväärtuse, projektiplaani kirjelduse keskmine hinne, mis on hindamiskomisjoni liikmete poolt punktis 7.3.1 esitatud hindamiskriteeriumide alusel pakutava teenuse sisule omistatud hinnete aritmeetiline keskmine (pakkumuse väärtus). Väärtuspunktide määramisel saab maksimaalsed väärtuspunktid suurima keskmise hinde saanud pakkumus. Teised saavad punktid 7.3 nimetatud valemi alusel. Aritmeetiliselt liidetakse maksumuse ning pakutava teenuse sisu eest saadud punktid.

7.4. *Edukaks tunnistatakse üks pakkumus, mis hindamiskriteeriumite alusel kujunevate väärtuspunktide summeerimisel saab kõige rohkem väärtuspunkte. Maksimaalselt on võimalik pakkumust hinnata 100 punktiga. Pakkumuse maksumus peab olema väljendatud mitte rohkem kui kaks kohta pärast koma. Sama kohaldatakse väärtuspunktide omistamisel hindamiskriteeriumite lõikes.*

7.5. *Juhul kui enim väärtuspunkte saanud pakkumused on väärtuspunktide arvult võrdsed, valitakse edukas pakkumus liisuheitmise teel hankija poolt määratud korras, ajal ja kohas ning kus võivad osaleda võrdsete väärtuspunktid saanud pakkumused esitanud pakkujate seadusjärgsed või volitatud esindajad.*

Vaidluse all on Kolmanda isiku pakkumuse hindamine kvaliteedikriteeriumi (väärtuspunktide osakaal 60) alusel.

8.3. Riigihanke läbiviimise memo kohaselt on Hankija 18.06.2025 moodustanud kolmeliikmelise Riigihanke läbi viimise komisjoni (edaspidi Komisjon).

Omniva grupi hankepoliitika p-i 4.4.7 järgi hindab Komisjon esitatud pakkumusi ja määratleb eduka(d) pakkuja(d).

Vaidlustuskomisjon tuvastas riigihangete registrist, et Riigihankes on pakkumusi hinnanud kaks Komisjoni liiget (pole mingeid dokumente selle kohta, et kolmas Komisjoni liige on pakkumusi hinnanud ja teisiti kui teised kaks Komisjoni liiget). Komisjoni liikmed, kes hindamist läbi viisid, on koostanud kvaliteedikriteeriumi alusel pakkumuste hindamise kohta dokumendid ja need digitaalselt allkirjastanud (22.07.2025 ja 23.07.2025). Komisjoni liikmed on hinnanud pakkumusi individuaalselt ja iga kvaliteedikriteeriumi alakriteeriumi alusel.

Kaks Komisjoni liiget on hinnanud Kolmanda isiku pakkumust kvaliteedikriteeriumi alusel maksimaalsete punktidega: „*Põhjendus: Hindamiskomisjoni liikmete poolt antud hindepunktid pakutava töö sisule vastavalt pakkumuse esitamise ettepaneku p 7.3.1 toodud punktiskaalale ja kriteeriumitele:*

- 1. Sisu kirjeldus ja metoodiline lähenemine, ülevaade erinevate tegevuste sisust ja elluviimisest - 5 punkti (põhjalikult lahti kirjutatud, vastab täielikult hankija ootustele);*
- 2. Projektiplaani - 5 punkti (põhjalikult lahti kirjutatud);*
- 3. Arvestab lähteülesande punktis 2 toodud nõuetega - 5 punkti (jah, arvestatud on kõikide nõuetega);*
- 4. Pakkuja pakutav lisandväärtus - 5 punkti (jah, esitatud on täiendavad asjakohased küsimused lisaks hankija toodule ning need on hankelepingu täitmiseks sobivad ja üheselt arusaadavad)*

Hindepunktide aritmeetiline keskmine: 20 punkti. Hindamiskriteeriumi koondhinnang: 20 /

20 * 60 = 60 punkt“

Sellisel on saanud kõik kolm esitatud pakkumust kvaliteedikriteeriumis 60 väärtuspunkti.

8.4. Ainsa sisulise asjaoluna toob Vaidlustaja välja selle, et Kolmanda isiku pakkumus ei saanud saada maksimumpunkte, sest täidetud pole järgmine nõue: *selgelt on kirjeldatud pakkuja arusaam lähteülesandest (sh lepingu eesmärkidest, oodatavatest tulemustest ja nende elluviimiseks vajalikest tegevustest, lähtudes lähteülesande punktist 2.*

Vaidlustuskomisjon sellega ei nõustu. Kolmanda isiku pakkumust hinnates oli Hankijale ja Komisjoni liikmetele teada, et Kolmas isik on kaasanud meeskonda Advokaadibüroo KPMG Law OÜ vandeadvokaadid. Vaidlustaja viidatud kliendisuhete määratlematust antud juhul ei eksisteeri.

8.5. Kaks Komisjoni liiget on kõigile pakkumustele andnud kvaliteedikriteeriumi alusel hindamisel kõigis neljas alakriteeriumis 5 punkti. Pakkumuse esitamise ettepaneku p-i 7.3.2. järgi tuli välja arvutada *hinnete aritmeetiline keskmine (pakkumuse väärtus)*. Vaidlustuskomisjon saab aru nii, et iga Komisjoni liikme antud punktidest tuleb välja arvutada aritmeetiline keskmine (arvude aritmeetiliseks keskmiseks nimetatakse arvu, mis saadakse antud arvude summa jagamisel liidetavate arvuga).

Kolmanda isiku pakkumus on Komisjoni liikmelt saanud 5+5+5+5 punkti, st aritmeetiline keskmine on 5 ka siis, kui hindajaid on kaks. Ja nii on ka kõigi teiste pakkumuste puhul - aritmeetiline keskmine 5 taandub 60-ks väärtuspunktiks. Hankija on eksinud viidates aritmeetilisele keskmisele 20, kuid see ei tähenda, et rakendatud on sellist hindamise metoodikat, mis mõjutab kuidagi moodi hindamise tulemust. Kõik pakkumused on saanud kvaliteedikriteeriumi alusel 60 väärtuspunkti.

8.6. Eeltoodud põhjustel on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankija otsus, millega tunnistati Kolmanda isiku pakkumus edukaks on kooskõlas RHS § 117 lg-ga 1 ning alused selle kehtetuks tunnistamiseks puuduvad.

9. Vaidlustusmenetluse kulud

Lähtudes sellest, et vaidlustus jääb RHS § 197 lg 1 p-i 4 alusel rahuldamata, kuuluvad vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg-d 3 ja 8.

Hankija on tähtaegselt esitanud taotlused lepinguliste esindajate kulude väljamõistmiseks kogusummas 5469,5 eurot käibemaksuta¹⁸:

- vandeadvokaat Kadri Härginen 7,9 tunni ulatuses tunnihinnaga 350 eurot käibemaksuta;
- vandeadvokaat Mario Sõrm 9,3 tunni ulatuses tunnihinnaga 275 eurot käibemaksuta;
- vandeadvokaadi abi Kärt Saar 0,7 tunni ulatuses tunnihinnaga 210 eurot käibemaksuta.

Hankija esitatud menetluskulude nimekirjas on kajastatud osutatud õigusabi osutamise maht ning tehtud menetlustoimingud. Vaidlustuskomisjon peab õigusabiteenuse osutamise ajakulu vaidlustusmenetluses mõnevõrra ülepaisutatuks. Vaidluse eset, esitatud seisukohtade sisu ja

¹⁸ Taotluses on eksitud - vandeadvokaat Kadri Härginen tundide arv on 7,9
22 (23)

mahtu arvestades ei ole Hankija esindajate ajakulu (17,9 tundi) põhjendatud. Vaidlustuskomisjoni hinnangul on vaidlustusmenetluses Hankija esindajate tehtud toimingutega seoses põhjendatud ajakulu 13 tunni ulatuses (4000 eurot).

Kolmas isik ei ole taotlenud kulude väljamõistmist.

Vaidlustaja kulud jäävad tema enda kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)

Ulvi Reimets